

drang om daar iets mee te doen.' Jaakke waagde zich aan het maken van eigen vertalingen, maar niet meteen van de Bijbel. Hij was ook bezig met spiritualiteit en vertaalde zo *Het contemplatieve leven*, een werkje van Philo van Alexandrië over de 'secte' van de therapeuten. 'Zij hadden een bepaalde visie hoe je jezelf en anderen kunt genezen tot een gezonder geestelijk leven. Toen ik *Het contemplatieve leven* vertaalde was ik 23 jaar. Ik heb het nog ergens, helemaal uitgeschreven, maar of het nu-nog wat waard is ...' Jaakke lacht: 'Het is een soort jeugdzonde van me geweest.' De *Petrus Canisiusvertaling* viel op door de moralistische instelling en door het gemak waarmee zij de tekst van de *Septuaginta* volgde, aldus Jaakke. De *NBG-vertaling 1951* viel op door het op de voet volgen van de grondtekst ten koste van het Nederlands en door de houderigheid en moeilijke toegankelijkheid, vanwege de aansluiting bij de taal van de *Statenvertaling*. Een leermeester van Jaakke, de nieuwtestamenticus Paulus Andriessen, stimuleerde hem om zelfstandig een vertaling te maken van 1 en 2 Tessalonicenzen. Die vertaling is begin jaren zestig gepubliceerd in het *Benedictijns Tijdschrift*.

Verouderde 'nieuwe' vertaling

Intussen was ook bij het Nederlands Bijbelgenootschap de overtuiging ontstaan dat de *NBG-vertaling 1951* weliswaar een grote verspreiding in het land had en op de kansel gebruikt werd, maar toch veel te moeilijk was voor de gemiddelde lezer. Jaakke: 'Met name voor de jeugd. De "nieuwe" vertaling was qua taalgebruik, woordkeuze en zinsbouw voor de lezer van rond 1960 eigenlijk al verouderd. Op de afdeling Vertalen van het NBG besepte men: wij kunnen niet volstaan met deze vertaling. De serie *De bijbel in hedendaags Nederlands* is toen opgezet. De bijbelboeken verschenen per deeltje. Die sloegen aan; het taalgebruik was moderner, niet oppervlakkig en populair, maar verstaanbaarder en toegankelijker. Bovendien stonden er foto's, noten en aantekeningen bij de tekst. Inmiddels had het Amerikaans Bijbelgenootschap een vertaling van het Nieuwe Testament gemaakt voor mensen die het Engels als tweede taal spraken: *Good News for Modern Man*. Uitgeverij Van Dishoeck wilde daar een Nederlandse vertaling van maken. Daarvoor moest toestemming gegeven worden door het Nederlands Bijbelgenootschap. Het NBG had echter in de statuten staan dat er alleen bijbelvertalingen gemaakt mochten worden vanuit de grondtekst. Daar had Van Dishoeck natuurlijk geen zin in, het zou extra tijd en geld kosten, en men wilde gewoon in drie maanden even die Engelse tekst laten vertalen. Inmiddels was het NBG wel wakker geschud. Kennelijk was er een markt voor een dergelijke vertaling. *De bijbel in hedendaags Nederlands* vorderde slechts langzaam en de vertaler, Frans Visser, was bijna met pensioen. Als opzet voor een

complete bijbelvertaling is die serie toen niet voortgezet. Het NBG zocht iemand die een Nederlandse vertaling van het Nieuwe Testament zou kunnen maken op dezelfde manier als *Good News for Modern Man*.'

Godsgeschenk

Alfons Jaakke was halverwege de jaren zestig al eens in contact geweest met het NBG. Zijn vertaling van 1 en 2 Tessalonicenzen had de aandacht getrokken. De toenmalige secretaris van de afdeling Vertalen, M.E. Duyverman, belegde eens een vergadering met allerlei particuliere bijbelvertalers uit het land en had ook Jaakke uitgenodigd. Toen het NBG op zoek ging naar een vertaler van het Nieuwe Testament in de omgangstaal, herinnerde het hoofd van Vertalen zich de jonge benedictijn. Duyverman vroeg hem of hij genegen was deze taak op zich te nemen, en zo kwam Jaakke in 1969 in dienst van het Nederlands Bijbelgenootschap. 'Ik was in 1966 weggegaan uit de abdij, niet omdat ik het kloosterleven als zodanig opeens niet meer kon waarderen, maar omdat ik me daar gewoon niet meer gelukkig voelde. Eerst heb ik pastoraal werk gedaan in Maastricht, daarna ben ik teruggegaan naar mijn geboorteplaats, Amsterdam. Ik heb pogingen gedaan om in het godsdienstonderwijs terecht te komen, maar heb daarvan afgezien omdat ik voelde dat ik daarvoor niet zo geschikt was. Toen kwam die oproep van het NBG, in 1968. Ik heb dat ervaren als een soort godsgeschenk uit de hemel. Dat ik daarvoor gevraagd werd! Zoiets had ik nooit kunnen vermoeden, ik had er ook nooit naar gestreefd. Ik heb het altijd als een vingerwijzing Gods beschouwd dat ik op grond van mijn belangstelling voor het vertalen en op grond van mijn vroegere contacten opeens door het bijbelgenootschap gevraagd werd.'

Niet te ingewikkeld en niet te simpel

Voordat Jaakke aan het vertalen sloeg, verdiepte hij zich grondig in de vertaalmethode die de linguïst E.A. Nida had ontwikkeld voor eenvoudige vertalingen in het Engels en Spaans, voor mensen die deze talen niet als moedertaal hadden. 'Hij probeerde een vertaling te maken die de niet-bijbellezer wist te raken. Qua woordniveau en zinsbouw niet te ingewikkeld, maar ook niet te simpel. Je kunt zeggen dat zo'n vertaling misschien mikt op een wat grauw gemiddelde, maar in de landen van de Derde Wereld waarin vertalingen in eigen talen niet bestonden, moest Nida zich wel richten op een Engels of Spaans dat als tweede taal gesproken werd. De lezers hadden een vrij beperkte woordenschat, een geringe grammaticale kennis en wisten bovendien weinig of niets van de Bijbel. Dat Nida voor die mensen een wetenschappelijke methode heeft ontwikkeld, was een opzienbarende en vernieuwende gedachtegang, heel knap. Natuurlijk is er veel achterhaald, ook van de methodiek van Nida.